

Hisztaminintolerancia étrendi kezelése

A hisztaminintolerancia (más néven hisztaminózis) egy specifikus; magas hisztamintartalmú élelmiszerek, ételek fogyasztása után jelentkező tünetegyüttes. Az intolerancia – a táplálékallergiával ellentétben – nem jár immunreakcióval, de mindig reprodukálható (előidézhető).

A hisztaminérzékenység oka az elégtelen enzimtermelés (DAO = diamino-oxidáz enzim), a tüneteket pedig a hisztamin nem megfelelő lebomlása és felszaporodása okozza.

Mi a hisztamin?

Hisztamint maga a szervezet is termel, de élelmiszereink is tartalmazzák. Idegi vivőanyagként, ún. neurotranszmitterként funkcionál a szervezetben. Főként az immunfolyamatokban van nagy szerepe; allergiás reakciók, gyulladásos folyamatok során szabadul fel és a tünetek kialakulásáért felelős.

A hisztaminérzékenység tünetei

- bőrpír, csalánkiütés, ekcéma, viszketés
- (migrénszerű) fejfájás, szédülés, heves szívdobogásérzés
- orrfolyás, orrdugulás, nehézlégzés, ritkán asztmás roham
- torokfájás, torokviszketés
- puffadás, hasfájás, görcs, hasmenés
- hányinger, hányás

A hisztaminérzékenység kezelése

Orvos által igazolt hisztaminintolerancia esetén az egyéni tolerancia függvényében hisztaminszegény, illetve -mentes diétára van szükség.

A diétán túl gyógyszeres kezelésre is lehetőség van, mely antihisztamin-tartalmú, illetve diamino-oxidáz enzim-tartalmú készítmény alkalmazását jelenti.

A diéta célja

A tüneteket kiváltó magas hisztamintartalmú, illetve hisztamin-felszabadulást fokozó és/vagy -lebontást gátló élelmiszerek, ételek, italok elhagyása (minimálisra csökkentése) az étrendben. Az egyéni toleranciát mindig figyelembe kell venni az étrend kialakítása során!

További fontos tényező a megfelelő vásárlási, élelmiszertárolási és konyhatechnológiai eljárások megismerése, betartása.

Figyelem! Bizonyos gyógyszerek gátolhatják a DAO enzim működését, illetve hisztamin-felszabadítóként viselkednek. Mindig jelezze kezelőorvosának, ha hisztaminózisban szenved!

Ilyen gyógyszerek lehetnek az izomlazítók, fájdalomcsillapítók (pl. nem-szteroid gyulladásgátlók, acetyl-salicilsav, morfium), vérnyomáscsökkentők, antibiotikumok, köptetők (acetyl-cisztein, ambroxol).

Nyersanyag válogatás

Kerülendő élelmiszerek, ételek

	MAGAS HISZTAMINTARTALMÚ ÉLELMISZEREK	HISZTAMIN-FELSZABADULÁST FOKOZÓ ÉS/VAGY –LEBONTÁST GÁTLÓ ÉLELMISZEREK
<i>gabonai pari termékek</i>	búzacsíra, hántolatlan hajdina, nem friss pékáru, élesztős pékáru	
<i>tej, tejtermékek, növényi tejek</i>	nyers (nem hőkezelt) tej hosszan érlelt és kemény sajtok (pl. ementáli, gouda, brie, camambert, roquefort, parmezán, cheddar) sajtkészítmények (pl. tömlős sajt) szójatej	
<i>tojás</i>	tojásfehérje	
<i>hús, húskészítmények</i>	minden „nem friss”, nem azonnal felhasznált hús pácolt, füstölt húsok, sonka-, kolbászfélék és felvágottak szárított húsok belsősegek	
<i>halak, tengeri élőlények</i>	füstölt halak, halkonzervek, halkészítmények hűtött halak (a frissen fogott, fogyasztott általában nem okoznak problémát) rákok, kagylók, egyéb tengeri gerinctelenek	
<i>olajos magvak</i>	dió, kesudió, napraforgómag	földimogyoró, mák
<i>zsiradékok</i>	dióolaj, mákolaj, földimogyoróolaj, napraforgóolaj kizárólagos, bőséges használata	
<i>zöldségek</i>	hüvelyesek (babfélék, szója, lencsefélék) padlizsán savanyú káposzta, savanyúság gombafélék chilipaprika	paradicsom, spenót, hagymafélék
<i>gyümölcsök</i>	ananász, avokádó, banán, guava, Sharon fruit (datolyaszilva), kivi, papaya	citrusfélék (citrom, narancs, mandarin, klementin, grapefruit, lime), eper
<i>italok</i>	alkoholok, feketetea, roobios tea, kakaós italok	paradicsomlé, citruslevek (pl. narancslé, limonádé), energitalok
<i>egyéb</i>	maláta, édesgyökér, bors, általános ecet, borecet, balzsamecet, almaecet, bolti fűszerkeverékek és húsleveskocka, ketchup, sűrített paradicsom, mustár(mag), szójakészítmények (pl.	kakaó(por), csokoládé, benzoátok, szulfitek, nitritek, glutamát, színezékek, húsleves, zselatin, élesztő (kelesztés során keletkezhet hisztamin)

	szójaszós, tofu), konzervek és készételek, fahéj, szegfűszeg, chili	

Fogyasztható élelmiszerek, ételek

<i>gabonai termékek</i>	(főként teljes kiőrlésű) búza-, tönkölybúza-, rozsliszt és abból készült termékek (érdemes nem tartós, élesztőmentes pékárut választani) Abonett, puffasztott rizs- és búzaszelet búzadara durumtészta egész búza-, zab-, rozs-, árpaszem zabpely, rozspely, árpapely (barna) rizs kukorica-, rizs-, zabliszt és abból készült termékek (pl. rizstészta) bulgur, köles, quinoa, kuskusz
<i>tej, tejtermékek, növényi tejek</i>	pasztőrözött tej friss, nem érlelt sajtok (mozzarella, ricotta, mascarpone, feta) trappista (általában nem okoz panaszt) friss túró, vaj, tejszín, tejföl savanyított tejtermékek (kis mennyiségben) rizs-, zab-, mandula-, kókusztej
<i>tojás</i>	tojássárgája
<i>hús, húskészítmények</i>	csak friss, fagyasztott vagy vákuumcsomagolt húsfélék
<i>halak</i>	csak frissen fogott vagy fagyasztott hal
<i>olajos magvak</i>	kis mennyiségben
<i>zsiradékok</i>	változatos felhasználás mellett: olívaolaj, repceolaj, kókuszszír, tökmagolaj, margarin
<i>zöldségek</i>	friss, ép zöldségek (a problémát okozókon kívül): salátafélék, sárgarépa, cékla, petrezselyemgyökér, paszternák, burgonya, karalábé, zeller, kígyóborka, cukkini, főzőtök, sütőtök, brokkoli, kelbimbó, karfiol, spárga, retekfélék, zöldpaprika, articsóka stb.
<i>gyümölcsök</i>	friss, ép gyümölcsök (a problémát okozókon kívül): alma, körte, kajszibarack, őszibarack, cseresznye, meggy, ribizli, szeder, áfonya, szőlő, sárgadinnye, görögdinnye (kis mennyiségben), gesztenye, kókusz, kókuszreszelék, kókuszliszt tartósítószer-mentes mazsola és egyéb aszalt gyümölcsök
<i>italok</i>	csapvíz, szénsavmentes ásványvíz, gyógyteák (főként csalán-, zsálya-, borsmenta), gyümölcslevek (nem citrustartalmú!), zöldséglevek (kivéve paradicsomlé!)
<i>egyéb</i>	zöldfűszerek (pl. rozsmaring, kakukkfű, majoranna), cukor, méz, növényi szirupok (pl. juharszirup, rizsszirup), eritrit, stevia

Egyéb tudnivalók

Általánosságban elmondható, hogy minél inkább erjesztett (fermentált), érlelt vagy érett (nem friss) élelmiszer, annál magasabb a hisztamintartalma.

- Mindig ép, friss, ütődéstől, barnulástól mentes élelmiszert válasszon!
- Közeleli lejáratú élelmiszert ne vásároljon!
- A megvásárolt élelmiszert, ételt mihamarabb készítse és fogyassza el!
- Ha nem dolgozza fel azonnal, megfelelő hőmérsékleten, letakarva tárolja és használja fel 2 napon belül!
- Húsokat olajos pácban tárolja a hűtőben! (Az olaj elzárja a húst a levegőtől, nem indul meg a baktériumok elszaporodása és a hisztamin-felszabadulás.)
- Az elkészült ételt mihamarabb fogyassza el, illetve ha nem fogy el egyszerre, érdemes kisebb mennyiséget főzni!
- Közepes és/vagy alacsony hisztamin-tartalmú élelmiszereknél is figyeljen az alapos tisztításra, hőkezelésre. A hisztamin víz- és hőoldékony, tehát áztatással, megfelelő hőkezeléssel csökkenthető a mennyisége.
- Vásárlások alkalmával a zöldségeket, gyümölcsöket és a húsokat vegye meg. Hazaszállításkor is figyeljen, hogy ne ütődjön az élelmiszer!

A tájékoztató összeállításának időpontja: 2018. június 28.

Összeállította: Szarka Dorottya
dietetikus